

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA,
kterou se oznamuje

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY k odpočtům od kapitálu

Česká národní banka jako příslušný správní orgán vydává podle § 20d odst. 1 zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění zákona č. 135/2014 Sb., § 9a odst. 1 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 135/2014 Sb. (dále jen „zákon o spořitelních a úvěrních družstvech“) a § 199 odst. 5 zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění zákona č. 135/2014 Sb. toto opatření obecné povahy k čl. 36 odst. 1 písm. g), čl. 56 písm. b), čl. 66 písm. b) a čl. 478 odst. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 575/2013 ze dne 26. června 2013 o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce a investiční podniky a o změně nařízení (EU) č. 648/2012 (dále jen „nařízení“):

I. Banka, spořitelní a úvěrní družstvo a obchodník s cennými papíry podle § 8a odst. 1, 2 a 3 zákona o podnikání na kapitálovém trhu odčítají od kmenového kapitálu tier 1, vedlejšího kapitálu tier 1, anebo kapitálu tier 2 výši expozice v podobě přímé, nepřímé nebo syntetické kapitálové investice podle nařízení do nástroje zahrnovaného do kapitálu subjektu finančního sektoru, pokud subjekt finančního sektoru učinil kapitálovou investici, která má za následek vznik vzájemné účasti, za účelem zvýšení kapitálu této banky, spořitelního a úvěrního družstva nebo obchodníka s cennými papíry podle § 8a odst. 1, 2 a 3 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

II. Banka, spořitelní a úvěrní družstvo a obchodník s cennými papíry podle § 8a odst. 1, 2 a 3 zákona o podnikání na kapitálovém trhu odčítají v plné výši (ze 100 %) položky podle čl. 478 odst. 3 nařízení.

Odůvodnění

1. Podle § 20d odst. 1 zákona o bankách, § 9a odst. 1 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech a § 199 odst. 5 zákona o podnikání na kapitálovém trhu může Česká národní banka vydat opatření obecné povahy na základě a v mezích přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího obezřetnostní požadavky tam, kde tento přímo použitelný předpis umožňuje příslušnému orgánu udělit výjimku nebo upravit použití stanovených pravidel bankám nebo skupině druhově určených bank, spořitelním a úvěrním družstvům nebo skupině druhově určených spořitelních a úvěrních družstev nebo obchodníkům s cennými papíry nebo skupině druhově určených obchodníků s cennými papíry. Přímo použitelným předpisem Evropské unie upravujícím obezřetnostní požadavky je nařízení.

2. V souladu se zákonným zmocněním uplatňuje Česká národní banka pravomoc upravit na základě a v mezích nařízení použití stanovených pravidel, která se vztahují na úvěrové instituce¹, investiční podniky² nebo jiné osoby³.

¹ Čl. 4 odst. 1 bod 1 nařízení.

² Čl. 4 odst. 1 bod 2 nařízení.

3. Česká národní banka tímto opatřením obecné povahy stanovuje, co považuje za kapitálové investice, jejichž účelem je uměle zvýšit kapitál instituce⁴ prostřednictvím vzájemných kapitálových investic se subjekty finančního sektoru⁵.

4. Česká národní banka tak vychází z čl. 36 odst. 1 písm. g) nařízení, podle kterého instituce odečte od položek kmenového kapitálu tier 1 přímé, nepřímé a syntetické kapitálové investice do nástrojů zahrnovaných do kmenového kapitálu tier 1 subjektů finančního sektoru, pokud tyto subjekty mají s institucí vztah vzájemné účasti a příslušné orgány se domnívají, že jejich účelem je uměle zvýšit kapitál instituce. Vymezení vzájemné účasti je obsaženo v čl. 4 odst. 1 bodě 122 nařízení.

5. Česká národní banka tak vychází z čl. 56 písm. b) nařízení, podle kterého instituce odečte od položek vedlejšího kapitálu tier 1 přímé, nepřímé a syntetické kapitálové investice do nástrojů zahrnovaných do vedlejšího kapitálu tier 1 subjektů finančního sektoru, pokud tyto subjekty mají s institucí vztah vzájemné účasti a příslušné orgány se domnívají, že jejich účelem je uměle zvýšit kapitál instituce.

6. Česká národní banka tak vychází z čl. 66 písm. b) nařízení, podle kterého instituce odečte od položek kapitálu tier 2 přímé, nepřímé a syntetické kapitálové investice do nástrojů zahrnovaných do kapitálu tier 2 subjektů finančního sektoru, pokud tyto subjekty mají s institucí vztah vzájemné účasti a příslušné orgány se domnívají, že jejich účelem je uměle zvýšit kapitál instituce.

7. Kapitálová investice může být učiněna přímo, nepřímo nebo synteticky, přičemž pro naplnění věcné podstaty ustanovení není rozhodující, zda je například jedna ze vzájemných investic učiněna přímo a druhá nepřímo, anebo synteticky. Vymezení nepřímé, resp. syntetické kapitálové investice je obsaženo v čl. 4 odst. 1 bodě 114, resp. 126 nařízení.

8. Podle názoru České národní banky jsou naplněny znaky věcné podstaty umělého zvýšení kapitálu v případě vzájemné kapitálové investice mezi institucí a subjektem finančního sektoru, pokud jde o kapitálovou investici primární povahy, nejčastěji pak v rámci úpisu příslušného nástroje. Věcná podstata tedy spočívá v jednání, kdy instituce i subjekt finančního sektoru se stávají prvotními nabyvateli kapitálového nástroje druhé osoby. O prvotní nabytí půjde také tehdy, když instituce převádí dříve nabyté vlastní kapitálové nástroje, neboť jejich jmenovitou hodnotu musí odečítat od svého kapitálu. Výsledkem převodu vlastních kapitálových nástrojů je tak navýšení kapitálu dotčené instituce.

9. Znaky věcné podstaty umělého zvýšení kapitálu jsou naplněny také v případě, kdy jsou vzájemné kapitálové investice učiněny do rozdílných složek kapitálu, tj. v situaci, kdy jedna instituce učiní investici do kmenového kapitálu tier 1 a druhá instituce například do vedlejšího kapitálu tier 1.

10. V případě, kdy kapitálové investice v rámci vzájemné účasti nebudou ve stejné výši, uplatňuje se povinnost odčítat takovou kapitálovou investici do výše, která odpovídá vzájemné účasti.

³ Například finanční instituce podle čl. 4 odst. 1 bodu 26 nařízení nebo podnik pomocných služeb podle čl. 4 odst. 1 bodu 18 nařízení.

⁴ Čl. 4 odst. 1 bod 3 nařízení.

⁵ Čl. 4 odst. 1 bod 27 nařízení.

11. V souladu se zákonným zmocněním Česká národní banka dále uplatňuje pravomoc stanovit pro každý z vybrané množiny odpočtů od položek kmenového kapitálu tier 1, vedlejšího kapitálu tier 1 a kapitálu tier 2, v jaké míře musí být tyto odpočty uplatňovány.

12. Česká národní banka tak vychází z čl. 478 odst. 3 nařízení, podle kterého příslušné orgány určí a zveřejní použitelný procentní podíl pro každý z vybrané množiny odpočtů od položek kmenového kapitálu tier 1, vedlejšího kapitálu tier 1 a kapitálu tier 2.

13. Pro účely čl. 468 odst. 4, čl. 469 odst. 1 písm. a) a c), čl. 474 písm. a) a čl. 476 písm. a) nařízení činí podle čl. 478 odst. 1 nařízení použitelný procentní podíl v roce 2014 alespoň 20 %, v roce 2015 alespoň 40 %, v roce 2016 alespoň 60 % a v roce 2017 alespoň 80 % hodnoty, která bude muset být odčítána nejpozději od roku 2018, za předpokladu, že nedojde ke změně její výše.

14. Pro účely čl. 469 odst. 1 písm. c) nařízení a podle čl. 478 odst. 2 nařízení může v případě položek, které existovaly před 1. lednem 2014, činit použitelný procentní podíl v roce 2014 0 %, v roce 2015 alespoň 10 %, v roce 2016 alespoň 20 %, v roce 2017 alespoň 30 %, v roce 2018 alespoň 40 %, v roce 2019 alespoň 50 %, v roce 2020 alespoň 60 %, v roce 2021 alespoň 70 %, v roce 2022 alespoň 80 % a v roce 2023 alespoň 90 % hodnoty, která bude muset být odčítána nejpozději od roku 2024, za předpokladu, že nedojde ke změně její výše.

15. Výchozím podkladem pro stanovení výše odpočtu položek podle čl. 478 odst. 3 nařízení v rozmezích podle čl. 478 odst. 1 a 2 nařízení v dané výši je hodnocení potenciálních dopadů připravované regulace, které Česká národní banka provedla v roce 2013. Hodnocení dopadů regulace bylo provedeno na základě informací, které přímo poskytly instituce, nad nimiž vykonává dohled Česká národní banka. Důraz byl kladen na údaje na individuálním základě. Příslušné údaje byly získány od všech bank, výrazné většiny družstevních záložen a většiny obchodníků s cennými papíry. S ohledem na míru zapojení stěžejních institucí lze získané údaje v souhrnu považovat za vysoce reprezentativní. Výsledkem provedeného hodnocení je dopadová studie. Tato studie byla nastavena parametricky v takovém rozsahu, aby odrážela požadavky, které budou muset regulované instituce splňovat po skončení přechodného období. Toto období je vymezeno v nařízení a příslušné orgány dohledu jsou v jeho průběhu oprávněny stanovit požadavky převážně v menším rozsahu, než bude činit rozsah požadavků po skončení přechodného období. Z dopadové studie vyplynulo, že výše kapitálu velké většiny institucí dosahuje takové výše, která je dostatečná pro to, aby tyto instituce plnily bez jakýchkoli omezení požadavky podle nařízení v plném rozsahu již od počátku jejich použitelnosti.

16. Na základě výše uvedených skutečností dospěla Česká národní banka k závěru, že z objektivních důvodů neexistuje potřeba zmírňovat po přechodnou dobu rozsah požadavků uplatňovaných podle nařízení v oblasti kapitálu a kapitálových poměrů. Zmírnění rozsahu požadavků kladených na tuzemské instituce není rovněž žádoucí z pohledu péče o bezpečné fungování finančního systému v České republice a zachování finanční stability. Skutečnost, že by tomu tak bylo jen po přechodnou dobu, nelze v této souvislosti přijmout jako relevantní tvrzení, neboť po uplynutí daného období dojde k rozšíření rozsahu požadavků. Praktické dopady této skutečnosti budou znamenat nezbytnou potřebu tvorby a udržování minimálního kapitálu ve zvýšené míře. V konečném důsledku by tak mohla nastat situace, že některé instituce, které by v mezidobí využily možnost udržovat minimální kapitál ve snížené míře, by následně musely navýšit svůj kapitál, aby z jejich strany nedošlo k porušení právních povinností. Česká národní banka proto považuje za velmi podstatné, aby aktivně předcházela uvedeným možným situacím, k čemuž využívá příslušné pravomoci, které jsou jí uděleny v jednotlivých právních předpisech.

17. Návrh tohoto opatření obecné povahy byl od 25. srpna 2014 do 15. září 2014 zveřejněn na úřední desce České národní banky a způsobem umožňujícím dálkový přístup, přičemž k návrhu nebyly uplatněny žádné připomínky.

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem 31. října 2014.

Ing. Mojmír Hampl, MSc., Ph.D., v. r.
viceguvernér

Ing. Pavel Hollmann, MBA, v. r.
ředitel sekce regulace a mezinárodní spolupráce
na finančním trhu

otisk úředního razítka

Postup vydání

Toto opatření obecné povahy bylo zveřejněno 31. října 2014.